

**OBČINA TREBNJE
ŽUPAN**

www.trebnje.si

E: obcina.trebnje@trebnje.si

Goliev trg 5, 8210 TREBNJE

T: 07 348 11 00

Številka: 622-1/2018

Datum: 5. 6. 2019

**OBČINSKI SVET
OBČINE TREBNJE**

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI OBČINSKEGA
SVETA OBČINE TREBNJE**

**NASLOV GRADIVA: Odlok o razglasitvi Cerkve Marijinega vnebovzetja
za kulturni spomenik lokalnega pomena**

Gradivo pripravil: Irena Žužek, univ. dipl. soc., Svetovalka I, Oddelek za
družbene in gospodarske dejavnosti

Pristojno delovno telo: Odbor za družbene, gospodarske dejavnosti in kmetijstvo,
Komisija za statutarna vprašanja in lokalno samoupravo

Gradivo predlaga: Alojzij Kastelic, Župan Občine Trebnje

*Poročevalec po
pooblastilu župana
Občine Trebnje
Alojzija Kastelica:* Žiga Zaplotnik, Vodja oddelka

PREDLOG SKLEPA:

SKLEP

**Občinski svet Občine Trebnje sprejme predlog Odloka o razglasitvi Cerkve
Marijinega vnebovzetja za kulturni spomenik lokalnega pomena – II. obravnava.**

Alojzij Kastelic
ŽUPAN

Priloge:

- Strokovne podlage za razglasitev za kulturni spomenik lokalnega pomena, Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto, julij 2018,
- Obrazložitev predloga sklepa,
- Odlok o razglasitvi Cerkev Marijinega vnebovzetja za kulturni spomenik lokalnega pomena,
- Topografska karta

I. NASLOV

Odlok o razglasitvi Cerkve Marijinega vnebovzetja za kulturni spomenik lokalnega pomena

II. UVOD

1. Razlogi za sprejetje

Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Novo mesto (v nadaljevanju: zavod) nam je julija 2018 posredoval strokovne podlage za razglasitev enote nepremične kulturne dediščine Trebnje – Cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 2591) za kulturni spomenik lokalnega pomena. Pobudo za razglasitev je podal lastnik dediščine, Župnija Trebnje, Goliev trg 7, Trebnje.

Pripombe iz I. obravnave:

1. Občinski svet je gradivo obravnaval dne 15. 5. 2019 in podal pripombo, da se v uvodu odloka namesto 8. člena Statuta Občine Trebnje, navede 17. člen. Pripomba je v predlogu za II. obravnavo upoštevana.
2. Občinski svet podal pripombo, da je navedbo »predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine št. 622-1/2018-4 z dne 25. 7. 2018« v uvodu odloka, potrebno črtati. Tudi to pripombo smo v predlogu za II. obravnavo upoštevali.
3. Občinski svet je v I. obravnavi predlagal, da bi cesti, ki sta del vplivnega območja spomenika na severni in vzhodni strani, izvzeli iz vplivnega območja. Občinska uprava je mnenje posredovala ZVKD OE Novo mesto, ki je ponudil sodelovanje na naslednji seji pristojnih odborov in Občinskega sveta, kjer bo predstavil strokovne razloge za predlagani režim varovanja spomenika.

2. Ocena stanja

Zavod v strokovnih podlagah za razglasitev utemeljuje vrednost in pomen dediščine, ki ji je potrebno s statusom kulturnega spomenika lokalnega pomena zagotoviti obstoj in neokrnjenost. Cerkev je v virih prvič omenjena v 12. stoletju, v 15. stoletju pa je škof Martin Pičenski odobril gradnjo in okrasitev. V telo ladje je vključen zvonik, ki je najstarejši del cerkve in je prvotno stal samostojno. V 19. stoletju je bila cerkev regotizirana z ornamentiko na zvoniku, okenskim odprtinami v ladji, arkadnimi stenami in slavoločnimi stenami. Od opreme izstopa poznobaročni oltar z osrednjo sliko Marijinega vnebovzetja.

Glede na strokovno oceno zavoda je za Cerkev Marijinega vnebovzetja in njeno okolico potrebno zagotoviti poseben režim varovanja in zaščite.

III. UTEMELJITEV SKLEPA

3. Pravna podlaga za sprejem odloka

Zakon o varovanju kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) – ZVKD-1
Pravilnik o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11)
Statut Občine Trebnje (Uradni list RS, št. 29/14 in 65/14)

4. Cilji in načela

Cilj je uresničevanje javne koristi varstva dediščine. Pri tem velja načelo zakonitosti, načelo varovanja lastninske pravice, strokovnosti in načelo javne dostopnosti.

5. Ocena finančnih in drugih posledic

Finančnih in drugih posledic ne predvidevamo.

IV. BESEDILO ČLENOV

PREDLOG,II. obravnava

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. št. 16/08, 123/08, 8/11 –ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 –ZNOrg, v nadaljevanju ZVKD-1) in 17. člena Statuta občine Trebnje (Uradni list RS, št. 29/14 in 65/14) je Občinski svet Občine Trebnje na _____. redni seji dne _____ sprejel

O D L O K

o razglasitvi Cerkve Marijinega vnebovzetja za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine: Trebnje - Cerkev Marijinega vnebovzetja, EŠD 2591 (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Cerkev stoji v osrednjem delu naselja in pomembno oblikuje njegov najstarejši del. Stoji na mestu starejše prednice, katere temelji so ohranjeni pod današnjimi tlaki oz. na območju rimskodobne naselbine.
- Gre za raščeno arhitekturo, zasnovano v 15. stoletju, grajeno od zgodnjega 15. stoletja (zvonik), sredi 15. stoletja (ladja), do sredine 18. oz. 19. stoletja (prezbiterij in zakristija). Iz 18. stoletja izvira tudi oltarna oprema, iz 19. stoletja pa večinoma slike.
- Arhitekturo in njene stavbne člene odlikujejo prvine gotskega sloga, ki izhajajo iz stilno-formalnih prvin obdobja okoli leta 1400 oz. internacionalnega gotskega sloga, sam koncept dvoranske ladje je mogoče opredeliti kot pomembno razvojno stopnjo posebne variante slovenske gotike v obliki dvoranskih cerkva, ki jo je kot prva

realizirala župnijska cerkev v Kranju okoli leta 1430, prezbitarij pa sodi med značilne predstavnike baročne arhitekturne umetnosti pod vplivi avstrijskega baroka.

- Stavba je ohranila večino avtentičnih sestavin zlasti v notranjščini, in sicer tako gradivo kot tudi omete, beleže in poslikave.
- Cerkevna zunanjščina ladje je pomembna še z vidika zgodovine prenov 19. stoletja, saj je regotizacija cerkve leta 1862 sovpadala s podobnimi zgodnjimi primeri na Dolenjskem (Novo mesto, Šentrupert).
- Sestavni del likovnega izraza notranjščine predstavlja tudi notranja oprema, od katere izstopajo zlasti oltarji, delo kvalitetnih rezbarskih delavnic 18. stoletja. Njena vrednost je toliko večja, ker doslej še niso doživeli večjih posegov.
- Bližnji prostor okrog cerkve, pod katerim se potencialno skrivajo ostanki staroslovanskih grobov in protiturškega tabora.
- Zaradi naštetih lastnosti je stavba z opremo pomemben vir podatkov z izrazitim znanstvenim potencialom tako s tehničnega kot likovnega vidika.

(2) Spomenik se razglasi z namenom, da se zagotovita njegov nadaljnji obstoj in celovitost ter ohranijo naslednje varovane sestavine:

- Med varovane sestavine na zunanjščini sodijo vsi originalni stavbni členi: portali, talni zidec, členitev sten z vsemi ometi in poslikavami in okni, zvonik, kamnoseški detajli ter razmerja med posameznimi stavbnimi enotami.
- Med varovane sestavine v notranjščini sodijo: tlaki, oboki z vsemi elementi obočnega sistema, stebri, slavolok, členitev sten, osnovna tlorisna razdelitev notranjščine, oltarna obhajilna miza, oprema, kropilniki, orgle, slike križevega pota ter ohranjeno izvirno stavbno pohoštvo, klopi, poslikave oz. freske.

3. člen

(1) Spomenik obsega nepremičnino: parc. št.: 234/1, k. o. Trebnje, stavbo št.: 829, k. o. Trebnje.

(2) Zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti se spomeniku določi vplivno območje, ki obsega neposredno okolico cerkve. Vplivno območje obsega nepremičnine:

- del parc. št. 232 (del ceste, ki poteka na vzhodni strani vplivnega območja, v dolžini 79 m), k. o. Trebnje,
- parc. št. 234/3, k. o. Trebnje, del stavbe št. 827, k. o. Trebnje,
- parc. št. 234/5, k. o. Trebnje,
- parc. št. 235, k. o. Trebnje,
- parc. št. 236/1, k. o. Trebnje,
- parc. št. 236/2, k. o. Trebnje, del stavbe št. 827, k. o. Trebnje,
- del parc. št. 369/33 (del ceste, ki poteka na severni strani vplivnega območja, v dolžini 68 m), k. o. Trebnje.

(3) Vplivno območje zajema del varovanega območja arheološke dediščine Trebnje – Arheološko najdišče Praetorium Latobicorum (EŠD 9683). Določitev vplivnega območja spomenika znotraj že varovanega območja arheološke dediščine je smiselna, saj je varstveni režim vplivnega območja spomenika bistveno drugačen od varstvenega režima območja arheološke dediščine.

4. člen

(1) Meje območja spomenika ter meje njegovega vplivnega območja so izrisane v grafični prilogi Predloga za razglasitev za kulturni spomenik lokalnega pomena, Trebnje – Cerkev Marijinega vnebovzetja, na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1 : 1000 (julij 2018).

(2) Izvirnike načrta iz prejšnjega odstavka hranita občina Trebnje in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto (v nadaljevanju: zavod).

5. člen

(1) Za spomenik velja splošni varstveni režim, ki določa:

- spodbujanje tajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njenih kulturnih lastnosti,
- spodbujanje vzdržnega razvoja spomenika, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena ohranitev spomenika za prihodnje generacije,
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika,
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in družbenega pomena spomenika ter njihove materialne substance,
- dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote,
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

(2) Za spomenik velja varstveni režim, ki predpisuje ohranjanje njegovih varovanih vrednot, kot so:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti),
- gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova,
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, barve fasad, fasadni detajli, portali, stenske slike),
- funkcionalna zasnova notranjsčine in pripadajočega zunanjega prostora (dostopi),
- stavbno pohištvo in notranja oprema (oltarji, obhajilna miza, orgle, slike križevega pota),
- ometi, členitve sten, poslikave oz. stenske slike,
- zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami, zlasti v notranjsčini pod današnjimi tlaki in okoli cerkve.

(3) Izjemoma je ob predhodnem soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno:

- na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje,
- izvajati vzdrževalna dela in konservatorsko-restavratorske posege,
- izvajati znanstveno raziskovalna dela in arheološke raziskave,
- spremeniti oz. dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta,
- posegati v okolico objekta zaradi njegove boljše predstavitve,
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče se dejavnosti.

6. člen

Za vplivno območje spomenika velja splošni varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika,
- ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov,
- prepoved vseh posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali njegovo materialno substanco, vključno z zasajanjem neavtohtonih dreves in grmovnic.

7. člen

Za vse posege v spomenik, razen če zakon ne določa drugače, je potrebno predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje zavoda. Za posege v vplivno območje spomenika je potrebno predhodno pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda.

8. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogočiti dostopnost spomenika in njegovo predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomenika in posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne njegove osnovne namembnosti. Oglede in dostopnost je potrebno uskladiti z lastnikom spomenika.

9. člen

Spomenik se označi s predpisano oznako v skladu Pravilnikom o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11). Oznaka ne krni likovne podobe ali posameznih delov kulturnega spomenika. Primerno lokacijo oznake spomenika se določi v sodelovanju z odgovornim konservatorjem na terenu.

10. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

11. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičnini, navedeni v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

12. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 622-1/2018

Datum:

Župan Občine Trebnje
Alojzij Kastelic

V. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

V besedilu 1. člena Odloka je navedena enota kulturne dediščine z evidenčno številko iz registra nepremične kulturne dediščine, ki se s tem aktom razglašajo za spomenik lokalnega pomena.

K 2. členu

V prvem odstavku 2. člena so navedene vrednote, zaradi katerih je status dediščine potrebno spremeniti v status višjega varovanja, tj. status spomenika lokalnega pomena.

V drugem odstavku 2. člena so navedene varovane sestavine spomenika.

K 3. členu

V prvem odstavku navajamo nepremičnino, ki obsega spomenik z navedbo parcelne številke, katastrske občine in številko stavbe.

V drugem odstavku 3. člena določimo spomeniku njegovo vplivno območje z navedbo parcelnih števil, katastrske občine in številko stavb. Kadar vplivno območje zajema le del neke parcele, opisno opredelimo, kateri del.

Tretji odstavek navaja dejstvo, da vplivno območje spomenika zajema del že varovanega območja arheološke dediščine Trebnje – Arheološko najdišče Praetorium Latobicorum (EŠD 9683).

K 4. členu

V prvem odstavku podamo obrazložitev grafične priloge in v drugem tudi navedbo, kdo hrani izvornike digitalnega katastrskega načrta, DKN.

K 5. členu

Prvi odstavek opredeli splošni varstveni režim, ki velja za spomenik. Ta se določi v povezavi z varovanimi sestavinami spomenika, ki so naštetje v drugem odstavku. Tretji odstavek pa določa posege in aktivnosti, ki so možni ob predhodnem soglasju zavoda.

K 6. členu

V 6. členu je definiran splošni varstveni režim, ki velja v vplivnem območju spomenika.

K 7. členu

Določena je vrsta soglasja, ki ga je potrebno pridobiti pred posegi v spomenik in pred posegi v vplivno območje spomenika. Varstveni režim, ki velja v območju spomenika, je strožji kot režim v njegovem vplivnem območju.

K 8. členu

Določena je dolžnost lastnika, da omogoči dostop javnosti do spomenika, pri čemer javna dostopnost ne sme ogroziti spomenika.

K 9. členu

Upoštevamo določbe Pravilnika o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov, lokacijo oznake spomenika pa se določi v sodelovanju lastnika z odgovornim konservatorjem.

K 10. členu

Obvezna sestavina odloka je navedba organa, ki izvaja nadzor nad izvajanjem odloka.

K 11. členu

Skladno z določbami ZVKD-1 je potrebno pri pristojnem sodišču izvesti vpis statusa kulturnega spomenika v zemljiški knjigi.

K 12. členu

Navedemo časovno obdobje po objavi v Uradnem listu RS, ko odlok stopi v veljavo.